

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра загальнонаукових та інженерних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 12 «МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ В ПСИХОЛОГІЇ»**

ОПП «Психологія»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Математичні методи в психології», є обов'язковою дисципліною для професійної підготовки ОПП «Психологія».

Вивчається протягом 4-го семестру на кафедрі загальнонаукових та інженерних дисциплін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих офіцерів тактичного рівня, здатних на основі знання математичних методів ефективно організувати психологічні дослідження та обробляти результати експериментів.

Основне завдання навчальної дисципліни – вивчення математичних методів для опису та інтерпретації явищ і процесів, що протікають в психології.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти результатів навчання, які передбачають здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових, а саме:

ПРН-1 Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

Знання: знати основні математичні методи визначення, аналізу та інтерпретації психічних явищ.

Розуміння: розуміти та інтерпретувати вивчений матеріал, уміти оцінити наслідки виявлених проблем на основі математичних методів та прогнозувати шляхи їх розв'язання.

Застосування: застосовувати та могли використати вивчені математичні методи для кристалізації ідеї та концепції дослідження у випадку виявлення психологічних проблем, інтерпретації результатів дослідження.

Аналіз: аналізувати отриману інформацію, вміти розбивати її на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та структуру, бачити помилки й огріхи у логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значущість отриманих даних.

Синтез: синтезувати на основі основних статистичних фактів, положень і отриманої інформації математичні методи для оцінки та інтерпретації психологічних проблем, для формування відповідних висновків.

Оцінювання: оцінювати можливість використання математичних методів для визначення, аналізу та пояснення психічні явища, ідентифікації психологічних проблем та намічання шляхів їх розв'язання.

ПРН-5 Самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

Знання: знати методи відбору та застосування валідного і надійного психодіагностичного інструментарію психологічного дослідження.

Розуміння: розуміти та інтерпретувати вивчений матеріал, вміти оцінити результати використання валідного і надійного психодіагностичного інструментарію психологічного дослідження.

Застосування: застосовувати методи відбору та використання валідного і надійного психодіагностичного інструментарію психологічного дослідження.

Аналіз: аналізувати отриману інформацію, вміти розбивати її на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та структуру, бачити помилки й огріхи у логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значущість отриманих даних.

Синтез: синтезувати на основі основних фактів, положень і отриманої інформації математичні методи для оцінки результатів використання валідного і надійного психодіагностичного інструментарію психологічного дослідження.

Оцінювання: оцінювати можливість використання математичних методів для відбору та застосування валідного і надійного психодіагностичного інструментарію психологічного дослідження.

ПРН-6 Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження.

Знання: знати методи збору первинного матеріалу, уміти дотримуватися процедури психологічного дослідження.

Розуміння: розуміти завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

Застосування: застосовувати математичні методи для збору та інтерпретації первинного матеріалу.

Аналіз: аналізувати отриману інформацію, вміти розбивати її на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та структуру, бачити помилки й огріхи у логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значущість отриманих даних.

Синтез: синтезувати на основі основних фактів, положень і отриманої інформації мету дослідження, визначати його завдання та математичні методи для збору та інтерпретації первинного матеріалу.

Оцінювання: оцінювати можливість використання математичних методів для проведення психологічного дослідження, збору та інтерпретації первинного матеріалу.

ПРН-7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

Знання: знати методи оцінки достовірності одержаних результатів психологічного дослідження, що дасть можливість формулювати аргументовані висновки.

Розуміння: розуміти завдання психологічного дослідження та усвідомлювати важливість оцінки достовірності одержаних результатів психологічного дослідження.

Застосування: застосовувати математичні методи для оцінки достовірності одержаних результатів психологічного дослідження та аргументації відповідних висновків.

Аналіз: критично аналізувати оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, вміти розбивати отриману інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та структуру, бачити помилки й огріхи у логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значущість отриманих даних.

Синтез: синтезувати на основі основних фактів, положень і отриманої інформації щодо оцінки достовірності одержаних результатів психологічного дослідження аргументовані висновки.

Оцінювання: оцінювати можливість використання математичних методів для оцінки достовірності одержаних результатів психологічного дослідження та аргументації відповідних висновків.

ПРН-8 Формулювати розгорнутий аналіз досліджень, презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

Знання: знати методи проведення розгорнутого аналізу досліджень, презентації результатів власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

Розуміння: розуміти завдання психологічного дослідження та усвідомлювати важливість проведення розгорнутого аналізу досліджень, презентації результатів власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

Застосування: застосовувати математичні методи для проведення розгорнутого аналізу досліджень, презентації результатів власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

Аналіз: здійснювати розгорнутий аналіз одержаних результатів психологічного дослідження, вміти розбивати отриману інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та структуру, бачити помилки й огріхи у логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значущість отриманих даних.

Синтез: синтезувати на основі основних фактів, положень і отриманої інформації щодо результатів психологічного дослідження аргументовані висновки для презентації результатів власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

Оцінювання: оцінювати можливість для оцінки достовірності одержаних результатів психологічного дослідження та аргументації відповідних висновків.

ВИКЛАДАЧІ: згідно форми А-4.03

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Шкільний курс математики.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбуки, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри загальнонаукових та інженерних дисциплін.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=29>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин															Форми підсумкового контролю у семестрах				
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота								Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диф. залік	Залік	
					Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Групові заняття	Індивідуальні заняття	Курсова робота	Контрольні роботи	Підсумковий контроль	Усього	Реферат	Звіт з ІР та СР	ІРГР	Курсова робота					
2	IV	3	90	46	14	12	16					4	22			22		22			+	
Усього за дисципліну		3	90	46	14	12	16					4	22			22		22			+	

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Оцінювання
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
ЗК-3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
ФК-5	Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
ФК-6	Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
ФК-7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
ФК-11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ
КУРСАНТАМИ**

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-1	Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	МН1.1; МН1.2; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.1	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
ПРН-5	Самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.	МН1.1; МН1.2; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.1	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
ПРН-6	Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження.	МН1.1; МН1.2; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.1	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
ПРН-7	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.	МН1.1; МН1.2; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.1	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2
ПРН-8	Формулювати розгорнутий аналіз досліджень, презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.	МН1.1; МН1.2; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.1	МК1.1; МК1.2; МК1.3; МК2.1; МК2.3; МК2.5; МК2.7; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Запланована кількість аудиторного навантаження – 46 годин

№ з/п	Найменування тем	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин																		Місяць	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18				
1	Основні поняття, що використовуються в математичних методах у психології.	18	Л2	Пз2	Л2	Пз2	Лз2	Л2	Пз2	Пз2	Лз2											01		
2	Перевірка статистичних гіпотез	16	Л2	Пз2	Лз2	Лз2	Л2	Лз2	Пз2	Лз2												02		
3	Теорія планування експерименту	8	Л2	Лз2	Л2	Лз2																03		
Диференційований залік		2	Дз2																			04		
Усього за курс		46																				05		
Усього		46																				06		
																						ІРГР		
																							Усього	46

Умовні позначення:

1. Лекція	Л	3. Лабораторне заняття	Лз
2. Практичне заняття	Пз	4. Диференційований залік	Дз

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Вид навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
4 семестр					
1			30	ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДАХ У ПСИХОЛОГІЇ	
	1	Лекція	2	Аналіз та узагальнення статистичних даних. 1. Сукупності, ознаки, шкали. 2. Усереднені показники, міри розсіювання. 3. Частотні розподіли даних.	[1.1]
	2	Практичне заняття	2	Розрахунок основних характеристик зведених даних. Розв'язування задач на обчислення усереднених показників та мір розсіювання. <i>Видача завдань ІРГР.</i>	[1.1] ІРГР (завд.№1)
	3	Лекція	2	Основні статистичні розподіли. 1. Різновиди форм емпіричних розподілів. 2. Рівномірні розподіли. 3. Нормальні розподіли. 4. Біноміальні розподіли.	[1.1]
	4	Практичне заняття	2	Побудова законів розподілу випадкових величин. Розв'язування задач на визначення законів розподілу.	[1.2] ІРГР (завд.№2)
	5	Лабораторна робота	2	Побудова біноміального розподілу.	[1.6]
	6	Лекція	2	Теорія оцінювання генеральних та вибіркових сукупностей. 1. Генеральна сукупність і вибірка. 2. Вибіркові розподіли. Спеціальні статистичні розподіли. 3. Точкові оцінки та їх властивості. 4. Інтервальні оцінки.	[1.2]
	7	Практичне заняття	2	Розрахунок точкових оцінок. Розв'язування задач на обчислення точкових оцінок.	[1.2] ІРГР (завд.№3)
	8	Практичне заняття	2	Розрахунок інтервальних оцінок. Розв'язування задач на обчислення інтервальних оцінок.	[1.2] ІРГР (завд.№3)
	9	Лабораторна робота	2	Знаходження параметрів нормального розподілу на основі експериментальних даних.	[1.6]

№ теми	№ заняття	Вид навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
1	Індивідуальна робота		6	Виконання індивідуальної розрахунково-графічної роботи.	[1.1]
	Самостійна робота		6	Пуасонівські та U-подібні розподіли. Методи розрахунку звідних характеристик вибірки.	[1.2], [2.1]
2					
			32	ПЕРЕВІРКА СТАТИСТИЧНИХ ГІПОТЕЗ	
	1	Лекція	2	Особливості використання статистичних критеріїв. 1. Тестування гіпотез на значення параметрів. 2. Порівняння ознак. 3. Розпізнавання зсувів.	[1.2]
	2	Практичне заняття	2	Застосування параметричних критеріїв. Розв'язування задач на розрахунок емпіричних значень критерію.	[1.2]
	3	Лабораторна робота	2	Порівняння рівня ознаки.	[1.3] ІРГР (завд. №4, 5)
	4	Лабораторна робота	2	Виявлення зсуву у рівні ознаки.	[1.3] ІРГР (завд. №4, 5)
	5	Лекція	2	Порівняння розподілів. Кореляційний аналіз. 1. Порівняння двох розподілів ознаки. 2. Рангова кореляція.	[1.2] ІРГР (завд. №4, 5)
	6	Лабораторна робота	2	Виявлення розбіжностей у розподілі ознаки.	[1.3], [1.5], [2.1]
	7	Практичне заняття	2	Виявлення кореляційних зв'язків між ознаками. Розрахунок коефіцієнта рангової кореляції.	[1.3], [1.5], [2.1]
	8	Лабораторна робота	2	Кореляційний аналіз даних.	[1.2], [1.3], [2.1]
	Індивідуальна робота		8	Виконання індивідуальної розрахунково-графічної роботи.	[1.2], [1.3], [2.1]
	Самостійна робота		8	Багатофункціональні статистичні критерії.	[1.2], [2.1]
3					
			24	ТЕОРІЯ ПЛАНУВАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТУ	
	1	Лекція	2	Метод експертних оцінок. 1. Кваліметрія у психологічних дослідженнях. 2. Організація експертизи. 3. Способи оцінки компетентності експертів. 4. Формування експертних груп.	[1.7], [2.2]
	2	Лабораторна робота	2	Проведення відбору експертів	[1.7], [2.2]

№ теми	№ заняття	Вид навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
3	3	Лекція	2	Дисперсійний аналіз. Збирання та обробка апріорної інформації. 1. Поняття дисперсійного аналізу. 2. Однофакторний дисперсійний аналіз.	[1.4], [2.1]
	4	Лабораторна робота	2	Методика застосування факторного аналізу <i>Захист ІРГР.</i>	[1.4], [2.1] ІРГР (завд. №4, 5)
	Індивідуальна робота		8	Виконання індивідуальної розрахунково-графічної роботи.	[1.3], [1.4], [1.5], [2.1], [2.2]
	Самостійна робота		8	Експертні методи прогнозування.	[1.4], [2.2]
Диференційований залік			4		[1.1], [1.2], [1.3], [1.4], [1.5], [2.1], [2.2]
Разом за семестр			90		
Разом за курс			90		
Усього за дисципліну			90		

ЛІТЕРАТУРА

Базова:

- 1.1. Боровик Л.В., Боровик О.В., Шинкарук О.М. Ймовірно-статистичні методи в психолого-педагогічних дослідженнях: навчальний посібник. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2019. 272с.
- 1.2. Телейко А.Б. Математико-статистичні методи в соціології та психології: навчальний посібник / А.Б.Телейко, Р.К.Чорней. К.:МАУП, 2007. 424с.
- 1.3. Боровик Л.В., Журавльов В.В. Основи математичного моделювання у психолого-педагогічних дослідженнях: Навчально-методичний посібник. Хмельницький: Видавництво НАПВУ, 2006. 104с.
- 1.4. Нечаєв В.П., Берідзе Т.М., Кононенко В.В., Рябушенко Н.В., Брадул О.М. Теорія планування експерименту: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005.232с.
- 1.5. Хорєв І.О. Методи математичної статистики у педагогіці: Навчальний посібник. К.: ВГІНАОУ, 2000. 88с.
- 1.6. Лабораторні роботи з вищої математики, теорії ймовірностей і математичної статистики: практикум / Л.В.Боровик, Л.О.Матохнюк. Хмельницький: Вид. НАДПСУ, 2011. 92 с.
- 1.7. Боровик О., Боровик Л. Основи математичного моделювання (Лабораторний практикум). Навчальний посібник. Хмельницький: Видавництво НАПВУ, 2004. 75с.

Допоміжна:

- 2.1. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. Санкт-Петербург: Изд-во “Социально-психологический центр”, 1996. 327с.
- 2.2. Черепанов В.С. Экспертные оценки в педагогических исследованиях. М.: Педагогика, 1989. 152с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Інформаційні ресурси в інтернет (інтранет)

1. Інтранет сайт кафедри загальнонаукових та інженерних дисциплін [Електронний ресурс] – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=29/>.
2. Модульне середовище [Електронний ресурс] – <https://10.241.24.43/>.
3. Сайт бібліотеки НАДПСУ [Електронний ресурс] – <http://10.241.24.195/>.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б.Хмельницького.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Загальну оцінку за аудиторну, самостійну (індивідуальну) роботу необхідно вираховувати як середньоарифметичну з поточних оцінок, шляхом ділення суми оцінок (5,4,3,2), на кількість оцінок отриманих протягом модуля (семестру, періоду вивчення дисципліни), яка визначена робочою програмою навчальної дисципліни. Для розрахунку, кількість поточних оцінок повинна бути не менше чотирьох, для заочної форми навчання – не менше двох.

Середньоарифметична оцінка з поточних оцінок складається з оцінок за аудиторну, індивідуальну роботу та проставляється окремою графою в журналі обліку навчальних занять з округленням до 0,01 після останнього заняття з дисципліни, семестру.

До оцінок за аудиторну роботу відносяться оцінки за заняття, під час яких здійснювалось обов'язкове оцінювання та оцінки, одержані на інших заняттях. За матеріалами пропущених занять, під час яких здійснювалось обов'язкове оцінювання, курсант (слухач, студент) зобов'язаний відзвітувати до модульного контролю. За кожне пропущене заняття або відсутність оцінки на занятті, під час якого здійснювалось обов'язкове оцінювання, при обчисленні середньоарифметичної оцінки з поточних оцінок рахується «0» балів.

Індивідуальні завдання оцінюються «зараховано» чи «не зараховано». Виконання звітів про самостійне вивчення визначеного робочою програмою навчальної дисципліни матеріалу оцінюється «зараховано» чи «не зараховано». Робота зараховується, якщо в звіті є основні поняття та положення, структура відповідає змісту матеріалу, сформовано висновки

Сумарна кількість балів за дисципліну є сумою від середньоарифметичної поточної оцінки, помноженої на ваговий коефіцієнт 0,8, та оцінки за семестровий контроль, помноженої на 0,2. У відповідності до набраної сумарної кількості балів, оцінка за дисципліну визначається за національною шкалою, шкалою ЄКТС і 100-бальною шкалою за допомогою «Таблиці відповідності шкал оцінювання» (таблиця 1) та «Шкали переведення національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему», наведеної в додатку 2 «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

Курсант (слухач, студент) допускається до семестрового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку, заліку), якщо він склав всі модулі, виконав всі види завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Курсант (слухач, студент), який не склав хоча б одного модуля, курсової роботи (проекту), отримав середньоарифметичну оцінку з поточних оцінок за аудиторну роботу менше 2,0, не відзвітував за контрольні, лабораторні роботи, індивідуальну роботу, не допускається до семестрового контролю. У разі коли курсант (слухач, студент) не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, то

він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності екзаменатор проставляє – «не допущений», а в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 35 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС (таблиця).

Курсант (слухач, студент), який отримав середньоарифметичну оцінку з поточних оцінок за аудиторну роботу менше 2,0, не відвідував за контрольні, лабораторні роботи та визначений робочою програмою навчальної дисципліни вид індивідуальної роботи до модульного контролю не допускається. Він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і йому виставляється оцінка за модуль «незадовільно» за національною шкалою, 35 балів за 100 бальною шкалою і FX за шкалою ЄКТС.

Курсант (слухач, студент) допускається до семестрового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку, заліку), якщо він склав всі модулі, виконав всі види завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Курсанта можна звільнити від складання семестрового контролю, при цьому звільнення здійснюється на підставі вимог «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

При розрахунку середньоарифметичної оцінки з поточних оцінок за кожне пропущене заняття, під час якого здійснювалось обов'язкове оцінювання, виставляється «0» балів. Якщо курсант (слухач, студент) за відповіді на семестровому контролі отримує оцінку «незадовільно», засвоєння дисципліни йому не зараховується і у відомості обліку успішності виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС (додаток 1).

Курсант (слухач, студент), що одержав одну або дві незадовільні оцінки за результатами семестрового контролю, без поважних причин не з'явився на семестровий екзамен (диференційований залік, залік) допускається до ліквідації академічної заборгованості після завершення екзаменаційної сесії. Не пізніше наступного дня, після завершення екзаменаційної сесії, начальник навчального відділу відпрацьовує графік ліквідації академічної заборгованості і представляє на затвердження заступнику ректора академії (проректору) з навчальної роботи. При відпрацюванні графіку ліквідації академічної заборгованості для підготовки до складання диференційованого заліку, заліку курсанту (слухачу, студенту) виділяється один день на підготовку і один день на здачу, до складання семестрового екзамену виділяється три дні на підготовку і один день на здачу. Повторне складання одного й того ж семестрового екзамену (диференційованого заліку, заліку) допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: перший раз викладачу за рішенням начальника кафедри; другий раз – комісії, яка створюється рішенням заступника ректора академії (проректором) з навчальної роботи.

У разі отримання курсантом (слухачем, студентом) незадовільної оцінки під час другого повторного складання семестрового екзамену (диференційованого заліку, заліку) комісії або отримання більше двох незадовільних оцінок під час екзаменаційної сесії, питання про їх подальше навчання розглядається на засіданні Вченої ради факультету та академії.

Семестровий контроль оцінюється за національною шкалою, 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до «Шкали переведення національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему» наведеної в «Таблиці відповідності шкал оцінювання»

Таблиця відповідності шкал оцінювання

Сума кількості балів	Бал за 100-бальною шкалою	Національна шкала	Оцінка ЄКТС
5,00-4,51	100-90	5	A
4,50-4,01	89-82	4	B
4,00-3,51	81-75	4	C
3,50-3,01	74-67	3	D
3,00-2,6	66-60	3	E
2,59-2,00	59-35	2	FX
1,99-0,00	34-1	2	F

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Традиційні методи навчання	
МН 1.1	Усне викладення навчального матеріалу (<i>розповідь, пояснення, лекція</i>)
МН 1.2	Обговорення матеріалу, що вивчається (<i>бесіда, дискусія, брифінг, диспут</i>)
МН 1.3	Наочні методи (<i>ілюстрація, демонстрація</i>)
МН 1.4	Практичні методи (<i>лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи</i>)
МН 1.5	Методи самостійного та індивідуального навчання (<i>рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький</i>)
2. Активні методи навчання	
МН 2.1	Ігрові (<i>професійні ігри, професійний тренінг</i>)
МН 2.2	Неігрові (<i>аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу</i>)
МН 2.3	Неімітаційні (<i>групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять</i>)
3. Інтерактивні методи навчання	
МН 3.1	Інтерактивні методи в малих групах
МН 3.2	Інтерактивні методи в великих групах
МН 3.3	Інтерактивні методи під час самостійної роботи

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
МК 1.5	Виконання нормативу
МК 1.6	Виконання вправи
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
МК 2.9	Виконання нормативу
МК 2.10	Виконання вправи
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
МК 3.4	Виконання нормативу
МК 3.5	Виконання вправи
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний
МК 4.5	Практичний